

Kuopion kaupunki
Elinvoima- ja konsernipalvelut
Riitta Kokkonen
PL 228
70101 KUOPIO

Kv 10.6.2019, § 48

VASTINEET TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOIHIN

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018 on käsitelty kaupunginvaltuustossa 10.6.2019 § 48. Kaupunginvaltuusto merkitsi vuoden 2018 arviointikertomuksen tiedoksi ja lähetti sen edelleen kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupungin talous- ja omistajaohjaus on pyytänyt vastineet arviointivuoden 2017 jälkiseurannassa olevista havainnoista sekä arviointivuoden 2018 havainnoista. Vastineet on pyydetty toimittamaan talouspäällikkö Riitta Kokkoselle 4.9.2019 mennessä.

Arviointivuoden 2017 jälkiseurannasta on pyydetty vastine perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueelta lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen hoitotakuun toteutumisesta sekä vanhusten palveluasumisen jonotilanteesta.

Annettu vastine

1. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen hoitotakuun toteutumisesta

Vs. Terveysjohtaja Pertti Lipponen
Ma. palvelupäällikkö/osastonhoitaja Anneli Reinikainen

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa toteutuu pääsääntöisesti hoitotakuu. Hoitotakuun (3kk) ylityksiä eri yksiköissä on alle 10 asiakkaan kohdalla johtuen ennakoimattomista palvelutuotantoon vaikuttavista tekijöistä, kuten esimerkiksi ennakoimattomista henkilöstövajeista. Palvelukapasiteettia on lisätty rekrytoimalla tilapäistä lisähenkilökuntaa. Lisäksi on huomattava, että muissa palveluprosesseissa henkilötunnustasoiset tarkistukset ovat osoittaneet, että valtaosa tietokantojen osoittamista hoitotakuun ylityksistä ovat johtuneet virheellisistä kirjauksista tms. ja eivät ole todellisia.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa yhteydenottojen ja lähetysten määrä on lähes kaksinkertaistunut viime vuosien aikana.

Perheneuvolassa yhteydenottojen määrä on pysynyt korkeana vuonna 2019. Jonossa on ollut 60-90 asiakasta tammi-heinäkuun aikana. Kuopion Perheneuvolan Kaartokadun yksikön henkilöstöre-

surssi suhteutettuna väestömäärään on alle valtakunnallisten suositusten. Perheneuvolaan on palkattu kesäkuussa 2018 ylimääräinen, määräaikainen työpari; psykologi ja sosiaalityöntekijä.

Myös SIHTI Nuorten vastaanotolla yhteydenottomäärät ovat kasvaneet edelleen vuoden 2019 aikana. Ensiajat ovat menneet pisimmillään kolmen kuukauden päähän. Puhelinaika on jouduttu perumaan joiltakin viikoilta mm. työntekijöiden poissaolojen vuoksi. Noissa tilanteissa on pyritty hyvään palveluohjaukseen.

Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköissä kolmen kuukauden hoitotakuuaika on ylittynyt vuoden 2019 aikana vain muutamassa tapauksessa. Molemmissa yksiköissä on kuitenkin syntynyt jonoa, enimmäkseen noin 20 asiakasta (7.8.2019 tilanteessa nuorten tiimin jonossa 6 ja lasten tiimin jonossa 10 asiakasta). Lasten tiimissä on työskennellyt syksystä 2017 alkaen ylimääräinen sosiaalityöntekijä. Ko. tehtävän vakinaistamista haetaan vuoden 2020 talousarvioon sisältyväksi. Lisäksi Lasten mielenterveysyksikköön on palkattu ylimääräinen psykologi ajalle 6-12/19 sekä Nuorten mielenterveysyksikköön sosiaalityöntekijä ajalle 3-12/19 ja psykologi 4-12/19.

Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien lisääntyminen ja avun tarpeen lisääntyminen on ruuhkauttanut myös KYS erikoissairaanhoidon yksiköt, jonka myötä aiempaa moniongelmaisempia asiakkaita on alkanut ohjautua perusterveydenhuollon yksiköihin ja hoitoajat ovat pidentyneet.

Perheneuvolan, SIHTI Nuorten vastaanoton sekä Lasten ja Nuorten mielenterveysyksiköiden osalta prosesseja kehitetään ja yhteisiä toimitiloja haetaan koko ajan.

2. Vanhusten palveluasumisen jonotilanteesta

Kuntoutusjohtaja Mikko Korhonen

Vuoden 2019 aikana vanhusten asumisen jonotilannetta on saatu purettua suunnitelmallisesti. Palvelusetelin toimivuutta, siten että se toimisi tosiasiallisena valinnan mahdollistajana asiakkaan näkökulmasta on parannettu kohtuullistamalla asiakkaan omaa maksuosuutta. (Perusturva ja terveyslautakunta 20.11.2018/§83 ja 18.06.2019/§39).

Uusien asumisyksiköiden syntyminen yksityisten toimijoiden toimesta käyttöön otettavaksi syksyn v2019 aikana mahdollistaa jonotilanteen edelleen lyhenemisen. Vuoden 2019 talousarviossa varauduttiin hankimaan 70 lisäpaikkaa. Talousarviomäärärahat mahdollistavat hankimaan syksyn 2019 aikana vielä 29 paikkaa. Jonossa on 22.-7 2019 85 asiakasta. Pitkään yli 3kk odottaneiden osuus on pudonnut vuoden 2019 aikana 63 odottajasta 31 odottajaan. Tavoitteena on 60-70 hengen ns. järjestelyjono jolloin odotusaika asumispalveluun on n. 2 kuukautta.

Kaikilta palvelualueilta on pyydetty vastine sähköiseen kokouskäytäntöön siirtymisestä

Annettu vastine perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilta

3. Sähköiseen kokouskäytäntöön siirtymisestä

Taluspäällikkö Kaija Kähkönen

Työntekijät käyttävät sähköisiä kokousvälineitä sisäisiin ja ulkoisiin neuvotteluihin ja kokouksiin. Sähköiset kokoukset ovat lisääntyneet koko ajan. Kokouksia pääkaupunkiseudulle, KYS:aan ja omiin toimipisteisiin hoidetaan sähköisten kanavien kautta. Sähköinen kokoustaminen on vähentänyt matkakuluja ja kokouksiin käytettävää matka-aikaa.

Perusturva- ja terveyslautakunta siirtyy sähköiseen kokouskäytäntöön lautakunnan kokousten osalta syksyn 2019 aikana. Lautakunnan siirtymistä sähköiseen kokoustamiseen on hidastanut maakunta ja sote-uudistus, jonka oli tarkoitus toteutua vuoden 2021 alusta.

Arviointivuoden 2018 havainnoista kaikilta palvelualueilta on pyydetty vastine maahanmuuttajille tarjottavista palveluista.

Annettu vastine perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilta.

1. Maahanmuuttajille tarjottavat palvelut ovat pirstaleisia ja asiakasmäärä vähenee tulevaisuudessa

Perusturvajohtaja Mari Antikainen

Perusturvan palvelualueen osalta toteamme, että maahanmuuttajien palvelukokonaisuudesta pakolaistyö on hajautettu kaupungin sosiaalipalveluihin. Perusturvan palvelualueella on toiminut erillinen maahanmuuttajayksikkö aikuissosiaalityön palveluprosessissa kaupungin palvelualueuudistuksesta v. 2011 alkaen. Nimestään huolimatta maahanmuuttajayksikkö palvelee ainoastaan Suomeen valtioväksymässä pakolaiskiintiössä valittuja Kuopioon saapuvia kiintiöpakolaisia sekä myönteisen turvapaikkapäätöksen ja kuntapaikan Kuopiosta saaneita turvapaikanhakijoita. Muiden maahanmuuttajien osalta palvelut järjestyvät eri palvelualueilla asukkaiden normaalien palvelutarpeen mukaisesti. Kaupungilla ei ole keskitettyä, yleistä palvelupistettä, joka palvelisi kaikkia maahanmuuttajia tai työperäisesti Kuopioon tulleita maahanmuuttajia. Aikuissosiaalityön maahanmuuttajayksikön asiakkaiden kotoutumista edistävää työtä tehdään kuitenkin kiinteässä yhteistyössä järjestökentän, asumispalveluiden ja kaupungin muiden palvelualueiden kanssa.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt vastinetta arviointiinsa, että "asiakasmäärä vähenee tulevaisuudessa".

Perusturvan palvelualue noudattaa valtion linjauksia ja ohjeistuksia. Suomi vastaanottaa 750 kiintiöpakolaista vuonna 2019. Kiintiöpakolaisille tarjolla olevien kuntapaikkojen määrä Suomessa (yli 1300) ylittää vastaanotettavien kiintiöpakolaisten määrän reilusti. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) päätti rajoittaa ELY-alueittain allokoitavien kiintiöpakolaisten määrää. Lähes kaikki ELY-alueet toivoivat suurempaa sijoitettavien määrää kuin on esitettävissä vuodelle 2019. Aikuis-sosiaalityön maahanmuuttajayksikössä on vastaanottovalmius ottaa vuosittain vastaan valtuuston päätösten mukainen kiintiömäärä pakolaisia (65). Keskimääräinen Kuopioon ohjautunut ja toteutunut vastaanotettujen kiintiöpakolaisten määrä on ollut vuosittain noin 35-40 henkilöä. Vuonna 2019 valmistaudutaan ottamaan vielä vastaan 11 henkilöä vuoden 2018 kiintiöstä.

Pohjois-Savo on saanut ministeriön vahvistamassa alueellisessa jaossa yhteensä 70 kiintiöpakolaista vuonna 2019. Pohjois-Savossa on viisi kuntaa, jotka tarjoavat kuntapaikkoja kiintiöpakolaisille: Kuopio, Iisalmi, Varkaus, Leppävirta ja Rautalampi. Pohjois-Savon ELY-keskus on jakanut vuonna 2019 Pohjois-Savoon osoitettavat 70 kiintiöpakolaista seuraavasti: Kuopio 20, Iisalmi 15, Varkaus 15, Leppävirta 10, Rautalampi 10. Ministeriön ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen jaon mukaisen kiintiöpakolaisten paikkaluvun laskun osalta maahanmuuttajayksikön palveluiden kohdentamista on muutettu siten, että maahanmuuttajayksikössä palvelee jatkossa kiintiöpakolaisten lisäksi kaikki myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt ja perheet riippumatta siitä, tulevatko he osoitetuille kuntapaikoille vai muuttavatko kuntaan itsenäisesti. Vuonna 2018 maahanmuuttajayksikkö vastaanotti yhteensä 34 kiintiöpakolaista; 20 henkilöä Kongon demokraattisesta tasavallasta ja 14 henkilöä Syyriasta. Lisäksi vuonna 2018 maahanmuuttajayksikkö vastaanotti kuntapaikalle 20 myönteisen turvapaikkapäätöksen saanutta henkilöä Tarinan vastaanottokeskuksesta.

Kuopion kuntapaikoille on tullut vuoden 2015 turvapaikkakriisin myötä yhteensä 60 myönteisen turvapaikkapäätöksen saanutta henkilöä, joista sittemmin vain 5 henkilöä on muuttanut toiseen kuntaan. Uuden asiakasryhmän (myönteisen kuntapaikan saaneet) myötä asiakasmäärissä ei tapahdu maahanmuuttajayksikön osalta vähenemistä ainakaan seuraavaan kolmeen vuoteen, jonka Kuopio vastaa kotoutumisesta.

Vs. terveystoimittaja Pertti Lipponen

Maahanmuuttajien terveystoimittajat tuotetaan samassa palveluverkossa ja toimipisteissä kuin kuopiolaistenkin palvelut. Jokaisessa toimipisteessä on sisäisesti sovittu, että maahanmuuttajien asiakkuuksia pyritään keskittämään muutamille työntekijöille laadun parantamiseksi ja sujuvoittamiseksi (kieli, kulttuuri ym. palveluun vaikuttavat tekijät). Poikkeuksena tästä periaatteesta on turvapaikanhakijoiden terveystoimittajat, jotka ovat keskittyneet pääosin yksityiselle palvelun tuottajalle (Suomen Terveystalo Oyj) maahanmuuttoviraston tekemän erillisen sopimuksen nojalla ja ainoastaan yksittäisiä asiak-

kaita on ollut hoidettavana kiireellistä apua saamassa julkisen sektorin toimipisteissä. Lisäksi on tarjolla erillisenä palveluna pakolaisterveydenhoitajan palvelut. Maahanmuuttajien määrällä ei ole käytännön merkitystä terveystalvelujen järjestämistratkeisuja tehtäessä.